

Чак Вендіг

250
ФІШОК,
ЩО ЇХ МАЄ ЗНАТИ
ПИСЬМЕННИК

ВИДАВНИЦТВО

Ф А Б У Л А
#PRO

УДК 82.0:087.6
В29

ВИДАВНИЦТВО
Ф А Б У Л А
#PRO

Оригінальна назва твору: 250 Things To Know About Writing

Усі права збережено.

*Жодна частина даної книжки не може бути відтворена
в будь-якій формі без письмового дозволу власників
авторських прав.*

Вендіг Чак

В29 250 фішок, що їх має знати письменник / пер. з англ. У. Курганова. — Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2019. — 160 с.

ISBN 978-617-09-5938-6

Чак Вендіг зробив те, чого вкрай потребувала, але не визнавала велика кількість авторів: він запропонував феноменальну книжку про реальний письменницький світ, і зробив її досяжною та зрозумілою для широкого загалу.

Практичні, бруталні та чесні поради, зроблені із таким почуттям гумору, що вони назавжди застрягають усередині мозку. Незважаючи на те, чи ви визнаний автор, чи новачок, що тільки шукає свій шлях у письменництві, ви обов'язково знайдете тут щось корисне для себе.

УДК 82.0:087.6

© Chuck Wendig, 2011

© У. Курганова, пер. з англ., 2019

© «Фабула», макет, 2019

© Видавництво «Ранок», 2019

ISBN 978-617-09-5938-6

Зміст

Передмова.....	5
25 фішок, що ви маєте знати про...	
Бути письменником.....	9
Написання роману.....	23
Розповідь.....	37
Характер.....	51
Сюжет.....	65
Діалог.....	79
Опис.....	93
Редагування, перегляд, перезапис.....	107
Отримання публікації.....	121
Написання блядського речення.....	135
Написання сценарію.....	147
Про автора.....	158

Передмова

Хочу відразу все прояснити. Ця книжка містить 275 фішок та порад стосовно письменництва. Так, не 250. Я про це знаю. Реально знаю. Можете вірити мені, чи ні, але я вмю рахувати. Нехай я не є професором із математики, навіть не бухгалтером нижньої ланки, але я здатен складати цифри не загинаючи пальців на руках та ногах. До того ж, я маю маленькі рахівниці. Я називаю їх «Стівом». Так, усе правильно, я є письменник. І для мене, як для писаки, цифра 250 звучить краще, ніж 275. І гадки не маю, чому. Ці додаткові 25 стирчать, наче нога з дупи, чи не так? У вас може виникнути думка: «Чому ж він тоді не написав уже просто 300? Членоголовий лентюх». Однак, ви купили цю книжку, очікуючи на 250 підказок. З'ясувалося, що їх 275. І мені здається, що таке невеличке незбігання не є приводом для того, щоб залити сльозами свою подушку вночі.

От і добре. А зараз, коли ми вже прибрали цю маленьку неточність із нашого шляху, прийшов час розповісти про ще одне, що його я зробив свідомо. (Бо ми, письменники, є нічим іншим, як брехливими волючими механізмами для неправди. Нам збрехати — то все одно, що випорожнитись.)

У своїй назві ця книжка містить слова «що їх має знати письменник», і в головних темах теж використовується ідея, що ви повинні дізнатися про ці фішки. Ніби я є якимось справжнім авторитетом. Звичайно, у мене є трішки цієї якості. Адже три мої романи є вже виданими. Також я маю угоду із телебаченням — невдовзі має вийти пілотна серія за моїм твором. Мені вже багато років удається працювати на фрілансі. Тож, я не є кінченим дебілом. Але все одно, то є дуже зухвало — стверджувати, що ви ніколи не дізнаєтеся нічого важливішого стосовно цієї теми.

То, звичайно, є цілковитою дурнею. Якщо чесно, я мав назвати книжку інакше: «Речі, що я про них думаю (тут необхідно вставити справжню тему)». Єдина проблема полягає в тому, що насправді в мене відсутній аромат, який належить мати справжньому авторитетові (запах від творів такої людини схожий на аромат новенької автівки та мастила для бензопилки). Але, погодьтеся, така назва здавалась би слабкою та незграбною. Якесь жалісне бекання: «Бе-е-е...» Ось вам 250 фішок стосовно письменництва, які здаються мені правильними, а може, це й не так. Тобто, я вірю, що вони є правильними, але вам не обов'язково це робити, не переймайтеся. Лише не бийте мене, тільки не по голові. Ну, просто офігенна назва для книжки!

Набагато кращим є стиснути сталеві яйця рукою у кишені та заявити: «ВИ ЗАБОВ'ЯЗАНІ ЗНАТИ ЦЕ ЛАЙНО, БЕЗ ЦЬОГО ВИ ЗАГИНЕТЕ. ВИ ВПАДЕТЕ У ВОДУ, І ВАС ТАМ З'ЇДЯТЬ РИБИ. АБО Ж ВАС ТРАХНЕ СПРУТ».

Така подача примусить вас замислитися та звернути увагу на мене.

А я потребую на вашу увагу.

Вона необхідна мені для колекції.

Але всьому свій час. Зараз просто йдіть і прочитайте цю збірку, яка є переліком різних фішок, що я вірю — вони є корисними для письменництва. Використовуйте їх. Відкиньте їх нафіг. Подрібніть та викуріть їх за допомогою скляного бонга, а потім видихніть їх, наче пари галюциногена. Якщо вам подобається книжка, поширюйте її суть.

Дякую!

25 ФІШОК, ЩО ВИ МАЄТЕ ЗНАТИ ПРО...

Бути письменником

1. ВАС ЛЕГІОН

Інтернет складається з 55 % порно та 45 % продуктів письменництва. Отже, ви не є самотніми. І це водночас добра і погана новина. Це погано, бо ви ніколи в житті не станете сяючим маленьким кришталевим поні, котрим хочете стати. Це погано, бо конкуренція там є настільки високою, наче кількість осіб на підпільних зібраннях свінгерів у 1970-х роках. Це добре, бо якщо ви все ж таки вирішили зайнятися цим, ви завжди знайдете потрібну спільноту людей, котрі завжди ділитимуться із вами своїми неврозами та рецептами алкогольних коктейлів. А також власними «вигаданими» методами, як позбутися трупів.

2. НЕ ВАРТО ГИДУВАТИ БАЗОВИМИ ФІШКАМИ

Багато хто з авторів-початківців намагаються проминути базу та вистрибнути з лона на світ Божий

із цілком сформованою літературною величчю, що ґрунтується виключно на власних тарганах у голові. Хе-хе... Ви не праві. Спочатку засвоюйте базу. Плутаєте «протягом» та «на протязі»? Не знаєте, який варіант правильний — «їх» чи «їхній»? Гадки не маєте, де ставити коми та що робити з лапками? Це все одно, що намагатися стати всесвітньо відомим шеф-кухарем, але не знати, як зварити яйце. Бо письменництво здебільшого є механічною дією. Цей процес полягає у тому, щоби вбудувати слово за словом у такій послідовності, щоб результат не був цілковитою маячнею.

3. НАВИЧКИ Є ВАЖЛИВІШИМИ ЗА ТАЛАНТ

Деякі автори пишуть так, як вони це роблять, та залишаються тими, ким вони є, бо вони народилися з магічною здібністю до складання історій. Вони можуть бути гнучкими, наче виноградна лоза, еякулювати блискучими розповідями та потужно-лінгвістичними магічними закляттями, що складаються природно, наче плями на простирадлі. Але таких письменників дуже небагато, і це означає, що, найімовірніше, ви не входите до їхнього переліку. Але гарна новина полягає у тому, що навіть найяскравіший талант помирає без навичок. Тож, вам варто постійно практикувати свою майстерність. Ви можете робити це за допомогою створення письмових історій, читання чи проживання життя так, аби про нього було цікаво писати. Ви маєте постійно вчитися, рости та вдосконалюватися.

4. УСІМ НАЧХАТИ, ЧИ МАЄТЕ ВИ СПЕЦІАЛЬНУ ЛІТЕРАТУРНУ ОСВІТУ

Уже приблизно тринадцять років (які є для мене щасливими, не дивлячись на забобони) я працюю професійним письменником. І ніхто, жодного разу — Богом присягаюся, жоднісінького разу — не запитав у мене, де я отримав літературну освіту. Навіть, чи отримав я її взагалі. Усім реально до сраки, до дупи із чотирма гумовими членами, чи маєте ви диплома — хоч із літературної майстерності, хоч із обробки відходів. Важливим є виключно один фактор: «Чи дійсно ти здатен добре писати?».

5. РОЗМОВИ ПРО ФАРТ

Фарт має значення. Він просто працює — і крапка. Але ви здатні максимізувати фарт, позбувшись пошуку неприємностей. Вас не вразить блискавка, якщо ви не гулятимете полем, загорнутий у фольгу та обвішаний старими телевізійними антенами.

6. ЦЕ ПОВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Стати письменником за одну ніч неможливо. Може, у когось це і вийшло, але я впевнений, що він при цьому з'їхав із глузду від пароксизмів радості, страху, параної, провини та сумнівів. Стати відомим можна навіть за одну годину. Письменником — неможливо. Письменники виробляються так: виковуються

у печі власного божевілля та невпевненості у той час як один повний місяць змінює інший, і так багато-багато разів. Письменник, що ви ним стаєте, геть відрізняється від того, який починав писати.

7. У КОЖНОГО СВІЙ ШЛЯХ

Письменництво — то є подорож для однієї особи. На краще це, чи на гірше, але ви відправляєтеся туди на самоті. Частиною цієї подорожі є ваше власне унікальне лайно, саме воно набуває значення будівельних блоків вашої особистості: жорстокий батько, злий пес, смердюча хата, рожеве волосся, мати, яка кохає вас до нестями, фурія, котра працює у магазині іграшок. Друга частина — то є власне процес будівництва. Це частина, де ви власноруч копаєте тунель крізь землю та детонуєте вибухівку навколо себе. У світі не буває так, щоб двоє різних авторів сіли та почали розказувати дві однакові історії про те, як вони вилізли на світ із літературного кокона. Ви не є прекрасною та унікальною сніжинкою, окрім тих випадків, коли ви дійсно саме вона.

8. АВТОРСТВО ВІДЧУВАЄТЬСЯ ЯК ЧАРОДІЙСТВО, АЛЕ НЕ Є НИМ

Ви є володарем сили богів. Ви промовляєте: «Нехай буде світло!». І відразу з'являється чарівна фея, і вмикається світло. Письменництво є актом створення. Слова лягають на папір. Вони складаються у фрази,

речення, абзаци, а ті своєю чергою — у семіотичний казковий епос, що у ньому настільки важкі книжки, що ними можна прибити гіпопотама. Але вам не варто надавати фантазії надто забагато влади. Чарівник має контролювати власну магію — вона не повинна володіти ним. Повертайтеся на землю та беріться за роботу. Молоток має бути над чарівною паличкою, а цвяхи біля тритона. Магія повернеться тоді, коли ви завершите справу. Вона полягає у тому, що ви вже зробили, а не у тому, що ви робите.

9. РОЗПОВІДАТИ ІСТОРІЇ — ТО СЕРЙОЗНА СПРАВА

Поставтеся до цього з повагою та шаную. Саме розповіді різноманітних історій примушують нашу Землю обертатися. Навіть математика є одним із різновидів історії (хоча, будемо чемними, там таки замало простору для космічних волоцюг, чи морських драконів). Не дозволяйте письменництву та письмовим розповідям бути чимось нікчемним. Не розтринькуйте свої здібності. Адже це реально прикольна штука. Історії містять у собі силу змусити людину відчувати. Мають спроможність примусити зійти на лайно. Містять енергію примусити змінити свою думку. Змінити цей світ.

10. САМЕ ВИ ВИЗНАЧАЄТЕ ЦІННІСТЬ СВОЇ ПИСАНИНИ

Цінність — то є дуже підступне слово із занадто великим багажем. Воно розповідає про пачки доларів. Також тут ідеться про самоповагу. Ба, навіть про духовність та моральність. Отож ми маємо справжнього хамелеона: саме те, що ви вважаєте за цінність, і набуває цього значення. Якщо ви ненавидите те, що робите, саме ненависть усе і визначатиме. Скажемо відверто: ваша праця має цінність, то ж не соромтеся на цьому наголосити. А зараз я скажу зовсім напрому: не працюйте задарма.

11. ВИ Є СВОЇМ НАЙГІРШИМ ВОРОГОМ

То не редактори. Не читачі. Не рецензенти. То не ваша дружина, не ваша мати, не ваша дитина та не ваш собака. Не власний розклад роботи, не ваш графік сну, не ваша система нестриманої мастурбації. Якщо вам не вдається писати, ви маєте звинувачувати в тому виключно себе самого. Може, вам варто приклеїти свою дупу до стільця. Або не відриватися від клавіатури доти, доки ви ще спроможні набирати текст. Пам'ятаєте, як мовилося у пісні Майкла Джексона: «Я запросив свою крихітку на суботню вечірку...», ні, зачекайте, то не вона. «Я починаю з людини у дзеркалі». Так, це воно. Так воно і є. Так саме і дійте.

12. ВАШ ГОЛОС — ТО Є ВАША ВЛАСНІСТЬ

Пишіть, укладаючи у цей процес усього себе. Пишіть так, наче ви не здатні не писати, наче вам нічого більше у світі не залишається, окрім писати. І тоді ваш голос стане вашим, виключно вашим. Це відбере час, але ви привласните свій голос, коли почнете. Ви знайдете свій власний голос та зможете більше не страждати стосовно вторинності.

13. РОЗВИВАЙТЕ МОЗОЛІ

Тримай свою страну голову, солдате! І тримайся, блядь, жорстко, якщо ти у справі. Життя письменника — то не цукор. Ви потерпатимете від редакторів. Вам відмовлятимуть у публікації. Далеко не всі поважатимуть те, що ви робите. Та до біса, багато хто просто чхатиме на вас. Нарощуйте масу підшкірного жиру. Сформууйте екзоскелета. Чекайте на те, що у ваше обличчя, гіпотетично кажучи (я сподіваюсь, що гіпотетично) летітимуть снігові кульки. Чекайте на неприємності. Але нічого, ви впраєтесь.

14. КАМЕНІ ПОЛІРУЮТЬСЯ ТЕРТЯМ

Навіть найжорсткіший камінь перетворюється на гладенький, завдяки тертю, рухам та ерозії. Так, життя письменника може бути занадто жорстким, але так воно і має бути. Редактура — це добре. Відмови — теж. Знайдіть собі напарника. Підпорядкуйте себе критиці.

Творче тертя є дуже корисним. Відкрийтеся йому. Зазирніть у цю темну діру без остраху, а з надією на відповідь. Углядіться у цю наративну піхву та віднайдіть там розповідь-немовля, що згорнулося клубочком... Ви скажете: «Це вже занадто»? Так воно і є.

15. ЯКЩО ВИ ПОВОДИТИМЕТЕСЯ НАЧЕ МУДАК, ВАС І МАТИМУТЬ ЗА МУДАКА

Тертя є корисним. А от бути проблемною людиною — то не дуже. Якщо ви мудакуватимете з агентами та видавцями, агенти та видавці почнуть ставитися до вас саме як до мудака. Якщо ви мудакуватимете з іншими письменниками, вони вгатять вас друкарською машинкою по голові, чи заріжуть айпадом у душі. Якщо ви мудакуватимете із читачами, вони поведуться ще гірше: припинять звертати на вас увагу. Тому, реально вам кажу, не будьте мудаком.

16. ПИСЬМЕННОЦТВО — ЦЕ НІКОЛИ НЕ ВИКЛЮЧНО ПИСЬМЕННОЦТВО

Звичайно, письменництво завжди у пріоритеті. І писати треба якнайкраще. То є аксіома. Але на цьому справа не закінчується. Чого тут тільки немає. Ми дуже сильно хотіли б аби письменництво полягало тільки у написанні! Але письменник то є також редактор, і маркетолог, і блогер, і читач, і філософ, і дизайнер, і видавник, і спікер. Він складає бюджети, читає контракти, вирішує конфліктні ситуації, робить каву,

пропонує випити. Він волоцюга, бог, диявол, інфузорія, яка заблукала у Всесвіті.

17. ЦЕ ІНДУСТРІЯ ЛЮДЕЙ

Усі наголошують на «корисних знайомствах». І в якомусь сенсі вони мають рацію, але тут насправді не йдеться про щось таки справжнє. Можна зрозуміти це, як таке, що воно суцільне шоу «Як стати моделлю», і ви маєте використовувати кожного заради своїх корисливих намірів. Але це не так. Ви хочете завести друзів. І це означає стати частиною спільноти. Люди — то не інструменти. Спілкуйтеся з людьми з тієї сфери, у якій ви працюєте. Не використовуйте їх і не ображайте.

18. НАЙГІРШЕ, ЩО ВИ МОЖЕТЕ ЗРОБИТИ, ЦЕ БУТИ ЗАНУДОЮ

У вашому арсеналі містяться всі слова, що взагалі існують, також ви маєте нескінченну кількість варіантів послідовностей, щоб розташувати ці слова. Тож, не будьте занудою. Кому потрібна книжка, що є такою ж нудною, як шматок мила?

19. НІ, ЗАЧЕКАЙТЕ, НАЙГІРШЕ, ЩО ВИ МОЖЕТЕ ЗРОБИТИ, ЦЕ ПИСАТИ НЕЗРОЗУМІЛО

Зрозумілість — то є справжня королева. Пишіть те, що маєте на увазі, не вводьте читача в оману. Ви

розповідаєте історію, чи то у книжці, чи у фільмі, чи у грі, статті, чи на серветці із кав'ярні. Не примушуйте читача продиратися крізь трясовину та хащі у намаганнях зрозуміти, що саме ви маєте на увазі.

20. ПИСЬМЕННОЦТВО — ТО Є РОЗПОВІДЬ ПРО СЛОВА, ОПОВІДАННЯ — ПРО ЖИТТЯ

Усі кажуть вам, що для того, аби стати письменником, ви маєте багато писати та читати. То є правда. Але не вся. Це допомагає вам зрозуміти технічний бік справи. Так ви можете хіба що зрозуміти, як вибудовуються історії. Але це не допоможе вам наростити м'язи на кістках. А для цього вам потрібне все інше, окрім читати та писати. Ідьте і живіть. Живіть на повну силу. Мандруйте. Катайтеся на велосипеді. Їжте дивовижні та рідкісні страви. Отримуйте різносторонній досвід. Інакше, про що, блядь, ви збираєтеся писати?

21. УСЕ МОЖНА ВИПРАВИТИ

Припиніть трахати собі мозок. Ви маєте вже те, що є не у кожній професії: нескінченну можливість переробляти. Писати й означає переписувати. Чи знаєте ви такий вислів: «Пий, доки вона не видаватиметься тобі красунею»? Тут так само. Редагуйте, доки писанина не перетвориться на красуню. Переписуйте, доки текст не видаватиметься вам задовільним. Ви володієте нескінченним запасом паяльних ламп, ножівок, скальпелів, ланцюгових пилок, вибухівки

та орбітальних лазерів для того щоб постійно руйнувати та перебудовувати. Звичайно, тут ви також можете потрапити у зачароване коло. Ви маєте відчувати, коли варто припинити пошук дрібниць, що не є бездоганними. Ви маєте знати, коли варто зіскакувати з потяга.

22. ЗАВЖДИ ЗАВЕРШУЙТЕ СВОЇ СПРАВИ

Будь-хто, кожен дурень, здатний почати щось та не завершити. Пам'ятаєте, коли я казав, що вас легіон? То є правда, але, якщо ви бажаєте відрізнятись від інших 90 % письменників (чи «письменників» — залежить від того, якою мірою ви є педантом), тоді просто завершіть те лайно, що ви почали писати. Припиніть кидати власних дітей. Ви ж не називатимете себе бігуном, якщо сходитимете із кожної дистанції на половині шляху. Завершення — то є чудовий початок. Припиніть шукати лазівку для втечі; вдайте, наче у вашій роботі такої просто не існує.

23. НЕ ІСНУЄ ТАКОЇ РЕЧІ, ЯК ПОГАНА ПОРАДА ДЛЯ ПИСЬМЕННИКА

Є така ситуація: поради, які спрацьовують для вас і поради, які не спрацьовують. Це так само, наче прийти до господарської крамниці і намагатися називати деякі інструменти «поганими». Ситуація є такою, що деякі з них підходять для вашої роботи, а деякі — ні. Насправді, більшість не спрацьовує. Будьте уважними:

чи зручно вам тримати інструмент у руці і чи допоможе він вам, замість того, щоб вибити вам око.

24. НАСПРАВДІ НІХТО, БЛЯДЬ, НІЧОГО НЕ ЗНАЄ

Ми всі просто волаємо у безодню, і ніхто насправді не знає відповідей. Окрім вас, і ці відповіді існують саме для вас. Усі інші лише перебувають у здогадках. Іноді вони мають рацію. Набагато частіше вони помиляються. Це зовсім не означає, що від їхніх нотацій зовсім немає користі. Ви просто маєте самостійно визначати вагомість цих слів.

25. НАДІЯ ВРЯТУЄ ВАС

Стосовно життя письменника, то краще отримати удар жорстким чоботом по пиці, ніж лоскотання пір'ям. Але встояти в усіх цих пригодах вам допоможуть лише надія та оптимізм. Ви маєте залишатися позитивним. Письменники є створіннями, які схильні впадати в тугу. Але не дозволяйте письменницькому смуткові затягувати вас у свої тенета. Будьте позитивними. Залишайтеся при здоровому глузді. Єдиний шлях здолати оте все лайно — це широко розплющити очі, посміхнутися — і чимчикувати далі. Не будьте одним із тих письменників, що одягнуті у костюм П'єро. Смуток приходить занадто швидко, тож не запрошуйте його. Якщо письменництво не приносить вам задоволення, може вам не варто бути письменником. Так, тут ви повинні багато працювати, але ви маєте також

дозволяти собі погратися. Якщо це не так, то у чому взагалі, блядь, сенс? Чи не так? Ідіть підмітати вулиці, продавати машини, розфарбовувати сараї. А якщо ви все ж таки письменник, то пишіть. І радійте з того, що ви можете це робити.

25 ФІШОК, ЩО ВИ МАЄТЕ ЗНАТИ ПРО...

Написання роману

1. ВАША НАЙГОЛОВНІША МЕТА — ТО Є ЗАВЕРШЕННЯ ТОГО ЛАЙНА, ЩО ВИ ПОЧАЛИ

Давайте одразу відкриємо карти: якщо ви почали писати свій довбаний роман, тоді плануйте доробити свій задовбаний роман. Ваш жорсткий диск — то не є могильник для творів. Це схоже на створення власного монстра Франкінштейна — пограбування могили, крадіжка мозку, розчленування тіла, а потім — скласти лапки і здатися ще до того, як ви впустите блискавку життя у це створіння. Справжній автор завжди завершує ту річ, яку починає. Це те, що відрізняє вас від тих, кого називають дилетантами. Не дозволяйте мертвому метафізичному навантаженню сповільнювати вас.

2. ШВИДКІСТЬ Є КЛЮЧОВОЮ

Спробуйте швидко п'ять разів поспіль повторити: швидкість-швидкість-швидкість-швидкість-швид-

кість. А взагалі-то не намагайтеся цього робити. Я щойно спробував та розірвав судину у носовій пазусі. Але сенс є зрозумілим: написання роману це про отримання потоку, набирання обертів для розгону, про імпульс. Ви втрачаєте все це кожного разу, коли ви зупиняєтеся, коли затримуетесь на половині шляху для того, щоб підібрати слово, замислитися над сюжетом, переробити сцену. Це як у тривалій подорожі, не зупиняйтеся, щоб підібрати автостопщиків; не зупиняйтеся подзюрити; не зупиняйтеся біля генделіків. Просто їдьте. Робіть нотатки у чернетці, виділяйте прогалини. Якщо не знаєте, про що писати, поставте ХХХ: ви повернетесь до цього місця пізніше.

3. ПЕРША ЧЕРНЕТКА — ТО ЗАВЖДИ ПОЛЕ БИТВИ

Ви та сотні таких само писак-воjak намагаються штурмувати ворожий берег Народної Республіки Романонаписання. Більшість із цих нещасних волоцюг, найімовірніше, отримують лише кулю у груди та шию і впадуть мертвими на пісок. Битимуться, наче риби із випущеними нутрощами на суші. Вашою єдиною метою є дістатися берега. Повзть крізь трупи, кров, пісок, лайно та нутрощі. Ніхто не чекає на те, що ви дістанетесь берега у всьому білому. Або, щоб ви встановили рекорд зі швидкості подолання дистанції. Усім начхати, якою буде ваша зачіска. Ваша перша чернетка має і повинна виглядати наче довбана зона бойових дій. Це нормально. Не бійтеся, бо ви

вже вижили. Інакше кажучи, ця перша чернетка має дозвіл скуштувати прутня. Рушайте вперед і не звертайте увагу.

4. БУДЬТЕ, ЯК СОБАКА, КОТРИЙ ВИВАЛЯВСЯ У СМЕРДЮЧОМУ БРУДІ

Віднайдіть радість та свободу в тому, щоби писати першу чернетку без зайвої тривоги та начхавши на все навкруги. Це як пролити фарбу на підлогу, чи розбити кувалдою декілька кухонних приладів. Що трапиться? Буде брудно? Ну то й нехай. Скуштуйте прутня з радістю та не звертайте уваги на інших. Випустіть себе на волю. Насолоджуйтеся. Нехай переймається хтось інший. Ви можете думати, що влаштуєте сміттеві баки на власних сторінках, але пізніше, повірте мені, ви знайдете перлини у цих купах бруду, дрантя та лайна.

5. ПЕРША ЧЕРНЕТКА — ЦЕ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЛАБОРАТОРІЯ

Ризикуйте із тією першою чернеткою. Відчуйте відчайдушність. Проведіть своє оповідання небезпечною скелею. Спробуйте нові фішки. Грайтеся із мовою. Вбийте важливого персонажа. Прийшов час для експериментів, для того, щоби впадати у крайнощі протягом усього сюжету. Ви матимете змогу прибрати все зайве у наступних чернетках. Вам усе одно доведеться побратися: винести усі пивні пляшки, вилити воду

з бонга, витерти кров та замести розбите скло. Але дещо із цього безладу залишиться. І ці штуківини будуть дійсно безцінними.

6. ПИСЬМЕННИЦТВО — ТО Є ПЕРЕПИСУВАННЯ, ПЕРЕПИСУВАННЯ ТО Є ПЕРЕПИСУВАННЯ, ПЕРЕПИСУВАННЯ ТО Є...

Це було сказано раніше, але треба повторити ще раз: письменництво — це коли пишеш слово за словом, а редагування — це коли ви робите ці слова не такими кінченими. Роман народжується під час того самого першого штурму, але ви ще маєте зростити того неслухняного байстрюка. Робіть це за допомогою переписування. І переписування. І переписування. Робіть це стільки разів, скільки знадобиться, щоб він навчився ходити та почав свій танок.

7. У ВАС Є СТІЛЬКИ СПРОБ, СКІЛЬКИ ВАМ ПОТРІБНО

У морського снайпера немає нескінченної кількості пострілів, щоб улучити у ціль. У боулінгу ви отримуєте тільки три страйки. Метальнику ножів достатньо один раз зробити кидок, аби прикінчити когось. У письменника все це є набагато легшим. Ви можете переписувати стільки разів, скільки вам заманеться. Змінюйте. І робіть так, доки ви не будете задоволеним.

8. АЛЕ ВИ МАЄТЕ ЗНАТИ, КОЛИ ДОСИТЬ

Серйозно, якоїсь миті вам доведеться зупинитися. Досить товкти картопляне пюре, воно вже перетворилося на клей. Настає час, коли вам варто припинити свої статеві стосунки з романом та не торкатися його так само, як хворого зуба. Бездоганність — то є вогор хорошого. Пишіть, поки роман не стане хорошим, а не тоді, коли ідеальним. Бо ви, блядь, не знаєте, що таке ідеал. Орієнтуйтеся на четвірку із плюсом, а далі дозвольте іншим доробити вашу роботу до 5 чи 5+.

9. НАБЕРІТЬ ОФІГЕННУ КОМАНДУ

Ви не вовк-самітник. Ви — не Ронін ніндзя без роду та племені. Роман — то є командна робота. Вам необхідні читачі. Один чи декілька редакторів. Можливо, агент. Насправді, саме письменники є найгіршими суддями своєї власної роботи. Ви занадто довго сидите в окопах, де все є туманним та розпливчастим і забагато мух. Це як бути під кислотою. Іноді вам просто необхідно мати товариша у мандрах. Ця людина має іноді вказати вам, де реальність, а де — ілюзія. «Рожевий єдиноріг — то є просто галюцинація. А оті трупи посеред кімнати, — то є реальність, чуваче. МИ МУСИМО ДРЕМЕНУТИ ЗВІДСИ».

10. УНИКАЙТЕ ТЯЖІННЯ У СПІРАЛІ НЕНАВИСТІ

Кожні 10 000 слів — то є новий пік чи полонина у цій божевільній гонитві американськими гірками.

Ви обожнювали свій роман минулого тижня. Цього тижня ви волієте зламати йому хребта. І то є нормальним. Пишіть не зважаючи на це. Спіраль ненависті може вбити вас, якщо ви не контролюватимете її. Це є однією із причин, чому деякі полишають писати свій роман на половині написаного. Але то є цілковитою маячнею. Іноді вашим найкращим твором стає той, що ви його вважали найгіршим. Усе влаштовано догори дригом. Покладіть (самі знаєте що) на свої хвилювання. Просто пишіть.

11. КАПІТАН ОЧЕВИДНІСТЬ

Нещодавно письменник Роберт Кінг зауважив у твіттері: «Жодна нормальна людина не візьметься писати роман». Його твіт здається таким, що має рацію. Ви сідаєте за свій письмовий стіл та з головою поринаєте у проект, це болото, яке ви ж самі й вигадали, із персоналіями, що їх ніколи не існувало. Днями. Тижнями. Іноді навіть роками. Це, блядь, справжня бійня.

12. ВИМУШЕНІ ПОЗБУТИСЯ ДИТИНИ? РОЗЧЛЕНУЙТЕ ЇЇ НА ЗАПАСНІ ЧАСТИНИ

Не позбувайтеся свого роману. Не робіть цього. Не примушуйте мене бити вас по яйцях. Зрозуміло? Я зробив це. Я відшмагав ваші яйця. Відчуваєте цей смак? Як почувається ваша ротова порожнина? Це

ваші власні яйця. Але ж... Іноді таке має трапитися. Сподіваюся, що не часто, але таке трапляється: ви розумієте, що роман є мертвонародженим. Добре. Це кінець. Але не викидайте його відразу. Пошматуйте його, покришіть маленькими частинками. Розчленуйте. Урешті-решт ви вклись у нього. Беріть, те, що здається живим, а потім можна буде пристосувати це десь-інде. Побудуйте нового робота, використовуючи те, що вкрали самі у себе. Їжте власне тіло, щоб підтримувати у ньому життя.

13. ВИ МОЖЕТЕ НАПИСАТИ РОМАН ДОСТАТНЬО, БЛЯДЬ, ШВИДКО

То буде важко, але не так, щоб неможливо. Скажімо, писати по 5000 тисяч слів на день. Роман складатиметься приблизно з 80 000 слів. Із швидкістю 5000 слів на день ви зможете закінчити за 16 днів. Просто знайте, що він не буде добрим. Поки що, ні. Ви не можете писати та переписувати так швидко.

14. НЕ ЧУХАЙТЕ СРАКУ, СКАЖІТЬ ЩОСЬ!

Читач збирається бути разом із вами упродовж читання 80 000 слів. Він віддасть вам багато годин свого дорогоцінного життя. Зробіть так, щоб цей час не був даремним. Скажіть щось цікаве. Нехай ваш роман дійсно матиме якийсь-таки сенс для вас, тоді він

означатиме щось і для читачів. Заради Сіда та Марті Кроффтів, укладіть у роман свої мізки, серце, кишки, душу, пристрасть та зрозумілий меседж. Не пишть абищо. Пишть змістовно. Зробіть щось більше, ніж пустощі. Ви ж не мавпа-танцівниця. Ви ж письменник, добаний насос! Тож візьміть на себе відповідальність.

15. ВИГЛЯД СТОРІНКИ МАЄ ЗНАЧЕННЯ

Роман не повинен бути наче глуха стіна з тексту. Він також не має виглядати, наче віршована поема. Вигляд сторінки має значення. Збалансуйте. Рівномірні частини пустоти і тексту. Не повинно бути перекосів.

16. РОМАН У ЦИФРАХ

Ідеальний роман містить 48 % подій, 48 % діалогів та 4 % описів та пояснень. То є моя особиста думка. Можливо, вона не є досить правильною. Узагалі, можливо, я п'яний просто зараз. Можливо, я п'яний, від слів, чи від горілки? Вирішувати вам. Але майте на увазі, що дія роману може зав'язнути у трясовині беззмістовних описів та зарозумілих пояснень. Найкращий роман це той, що є живим тут і зараз, коли головними засобами комунікацій є дія та діалог. Вони мають узятися за руки та розпочати танок перед очима читачів.